

ПРАВИЛА
ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА УЧЕНИЧЕСКИТЕ ОЛИМПИАДИ И НА
НАЦИОНАЛНИТЕ СЪСТЕЗАНИЯ

(утвърдени със Заповед № РД 09-2784 от 29.10.2019 г., изменена и допълнена със Заповед № РД 09-474 от 25.02.2021 г., допълнена със Заповед № РД 09-1248 от 14.06.2021 г., изменена и допълнена със Заповед № РД 09-2454/23.02.2022 г. на министъра на образованието и науката – консолидирана версия)

Глава първа
УЧЕНИЧЕСКИ ОЛИМПИАДИ

Раздел I
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Ученически олимпиади се провеждат всяка учебна година в съответствие с утвърдените от министъра на образованието и науката графици за провеждане на ученическите олимпиади и национални състезания в държавните, в общинските, в частните училища и в чуждестранните училища на територията на Република България.

2. Нова олимпиада, различна от посочените в т. 1., може да се включи при изпълнение на следните изисквания:

2.1. да е съществувала изявата поне три поредни години като национално състезание без такса за правоучастие и да е доказала своята ефективност;

2.2. да няма друга такава със същото съдържание;

2.3. да включва ученици поне от 20 региона;

2.4. да се провежда в три кръга – общински, областен и национален.

3. Ученическите олимпиади се провеждат с цел:

3.1. предоставяне възможност на учениците за интелектуална изява чрез участие в една или в няколко олимпиади;

3.2. стимулиране личностната изява на учениците чрез получаване на отличия за значими постижения в националните и международните олимпиади;

3.3. мотивиране на учениците за поддържане на трайни знания и развиване на интерес в съответната област и осмисляне на свободното време;

3.4. стимулиране на учениците и техните учители за творчески изяви и създаване на отношение и нагласи за учене и постигане на високи резултати чрез популяризиране на постиженията на лауреатите и първенците в националните и международните олимпиади, както и на всички участници;

3.5. мотивиране на учителите за работа с ученици с изявени способности и създаване на условия за прилагане на изследователски методи в конкретни предметни области.

4. В ученическите олимпиади имат право да участват всички ученици, които се обучават в дневна, в дуална, в самостоятелна, в задочна, в комбинирана, в дистанционна или в индивидуална форма на обучение в български общински, държавни и частни училища, както и в училищата на територията на Република България към чуждестранните посолства.

5. За организиране и провеждане на олимпиадите не се допуска събиране на такса за участие от учениците.

6. Министърът на образованието и науката със заповед:

6.1. утвърждава график за провеждане на ученическите олимпиади – ежегодно преди началото на учебната година;

6.2. определя състава на националните комисии.

7. Олимпиадите се организират и провеждат в три кръга: общински, областен и национален от училищни, областни и национални комисии по правила и условия, разписани в регламента на всяка олимпиада, който е съобразен с Правилата за организиране и провеждане на ученическите олимпиади и на националните състезания, наричани за краткост „Правилата“.

8. Регламентът на всяка олимпиада:

8.1. се изработва от национална комисия, определена със заповед на министъра на образованието и науката, за всяка учебна година;

8.2. включва формата на проверка на знанията и уменията на учениците, времето за работа на учениците, учебното съдържание за всеки клас или за всяка състезателна група, начините за оценяване и класиране.

9. Националните комисии:

9.1. в състава им може да участват представители на академичната общност от висшите училища и от институтите на БАН, на професионални сдружения, експерти в съответните професионални направления, учители, както и студенти от висши училища;

9.2. членовете на националните комисии не предоставят обучение на ученици за участие в олимпиади срещу заплащане, ако то е от името и за сметка на учениците, включително и със средства на училищното настоятелство. Те декларират отсъствието на обстоятелства, които биха довели до нарушаване на принципа за обективно оценяване и за неразпространение на информация, свързана с темите, задачите и тестовите въпроси, преди тяхното официално обявяване, като подават в Министерството на образованието и науката (МОН) декларация по образец. Декларациите се прилагат към проекта на заповед на министъра за определяне състава на националната комисия за всяка олимпиада;

9.3. изготвят регламент за организиране и провеждане на съответната олимпиада и го представят на експерта по съответния учебен предмет в МОН, подписан от председателя на комисията, не по-късно от 15 работни дни след издаване на заповедите за определяне състава на комисииите;

9.4. изготвят темите, задачите и тестовите въпроси за областния и националния кръг, ако в регламента на олимпиадата не е записано друго;

9.5. извършват окончателното оценяване и класиране на предложените от областната комисия участници в съответствие с настоящата заповед, както и с регламента на всяка олимпиада, и представят в МОН и на институцията, определена за домакин на националния кръг, протокол за допуснатите до участие в националния кръг – до 120 ученици за всяка олимпиада, в срок не по-късно от 10 работни дни преди датата на националния кръг. На олимпиадата по информационни технологии се класират 100 проекта;

9.6. изготвят в писмена форма становище/рецензия/оценъчна карта за всяка от работите на учениците, които са предложени от областните комисии за участие в националния кръг, но не са допуснати до участие от националната комисия;

9.7. оценяват знанията и уменията на участниците в националния кръг в съответствие с регламента на олимпиадата и представят в МОН протоколи с имената, населеното място, училището, класа и резултатите на участниците и окончателното класиране в срок до 10 работни дни след провеждането на националния кръг;

9.8. определят разширените национални отбори и националните отбори за участие в международните олимпиади и представят в МОН протокол за класиране в срок не по-късно от 15 работни дни преди провеждането на съответната международна олимпиада;

9.9. извършват подготовка за участие в международните олимпиади на учениците от разширените национални отбори, както и правят предложение за състава на националния отбор;

9.10. представят в МОН доклад за резултатите на участниците от международните олимпиади в срок до 10 работни дни след провеждането на съответната международна олимпиада.

10. Координацията и контролът на дейностите на всяка национална комисия се осъществява от експертите в МОН по съответните учебни предмети.

11. За участието си във всяка олимпиада ученикът, в случай че има навършени 16 години, или съответно родителят/настойникът/попечителят, носещ родителска отговорност за ученика, подава в училището, в което се обучава, за трите кръга на всяка олимпиада, декларация за информираност и съгласие (по образец) за публикуване на:

11.1. резултатите на ученика от олимпиадата и личните му данни (трите имена на ученика, училище, клас, населено място);

11.2. снимки и/или видео с негово участие за целите и за популяризирането на събитието.

12. При липса на изрично изразено съгласие:

12.1. по т. 11.1. – резултатите от олимпиадата на съответния ученик се обявяват публично с фиктивен номер вместо имената на ученика;

12.2. по т. 11.2. – се предоставя възможност, същите да не бъдат включени в снимковия материал.

13. Фиктивният номер по т. 12.1. се предоставя на ученика от училището, в което се обучава. Училището-координатор на областния кръг и училището-домакин на националния кръг на олимпиадата предоставят информация за генерираните фиктивни номера на участвалите ученици, чиито резултати се обявяват в съответствие с т. 12.1., на съответните училища, в които те се обучават.

14. Ученици със специални образователни потребности участват в олимпиадите след становище на екипа за подкрепа на личностното развитие, като се допуска удължаване на времето за работа до 2 часа. Когато това изисква изготвянето на съответни материали, директорът на училището уведомява съответния експерт в МОН най-късно до 5 работни дни преди провеждането на областния и на националния кръг на олимпиадата.

Раздел II

ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩИНСКИЯ КРЪГ НА УЧЕНИЧЕСКИТЕ ОЛИМПИАДИ

15. Общинският кръг на ученическите олимпиади се провежда в българските общински, държавни и частни училища, както и в училищата на територията на Република България към чуждестранните посолства.

16. Директорите на училищата определят със заповед:

16.1. график за провеждане на общинския кръг на олимпиадите в съответното училище при спазване на сроковете в утвърдения от министъра на образованието и науката график за съответната учебна година, като се допуска провеждането му и в работен ден от седмицата в извънучебно време;

16.2. училищни комисии за организиране, провеждане и оценяване на писмените работи на учениците от съответното училище, както и квесторите, които не могат да бъдат специалисти по съответния учебен предмет.

16.3. По решение на директора на съответното училище общинските кръгове на ученическите олимпиади, за които подготовката на изпитните материали и критериите за оценяване за съответните възрастови групи се осъществяват от училищни комисии, при липса на друга възможност се провеждат от разстояние в електронна среда при осигурени технически и технологични условия, като се гарантира равнопоставеност и обективност на работата на участващите ученици.

17. Училищната комисия съобразно регламента на всяка олимпиада съставя темите и задачите за този кръг, критериите и правилата за оценяване на знанията и уменията на учениците, оценява писмените работи на учениците и определя учениците за участие в областния кръг, ако в регламента на олимпиадата не е записано друго.

18. Училищната комисия изготвя в срок до 7 работни дни от състезателния ден:

18.1. протокол за явилите се ученици и техните резултати;

18.2. протокол за класираните за областния кръг ученици и техните резултати.

19. Оригиналът на протокола по т. 18.2. на хартиен носител с подпис на директора и печат на училището, писмените работи и декларациите за информираност и съгласие на учениците, се съхраняват в училището до края на учебната година. Директорът изпраща протокола по т. 18.2. в електронен вид, подписан с електронен подпис и списък на учениците, които не са изразили съгласие по т. 11. на училището-координатор на областния кръг или в регионалното управление на образованието (РУО), ако началникът на РУО специално е изискал тази информация.

20. За участие в областния кръг се предлагат ученици съгласно регламента на съответната олимпиада.

21. Контролът по провеждането на общинския кръг се осъществява от директора на училището.

Раздел III

ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЛАСТНИЯ КРЪГ НА УЧЕНИЧЕСКИТЕ ОЛИМПИАДИ

22. Началникът на РУО в съответствие със сроковете в утвърдения със заповед на министъра на образованието и науката график за провеждане на ученическите олимпиади определя:

22.1. училища или други институции в системата на предучилищното и училищното образование за координатори на областните кръгове на олимпиадите;

22.2. училища за домакини на областните кръгове на олимпиадите;

22.3. областна комисия за проверка и оценка на писмените работи/проекти на учениците.

23. Информация за институциите по т. 22.1. (по образец) се изпраща в МОН от началника на РУО. Институциите, определени за координатори, могат да бъдат и домакини на областните кръгове на олимпиадите.

24. Директорът на институцията, определена за координатор на областния кръг на съответната олимпиада:

24.1. определя със заповед, издадена не по-късно от 7 работни дни преди датата на провеждане на областния кръг на олимпиадата:

24.1.1. комисия за организация и провеждане на областния кръг на олимпиадата;

24.1.2. комисия за засекретяване и разсекретяване (за олимпиадите, в които работите са анонимни).

24.2. осигурява логистиката, включително сключването на гражданските договори и изплащане на възнагражденията със служебно ангажираните лица за провеждане на областния кръг съгласно регламента на всяка олимпиада и координира дейностите с училищата домакини от областта, и училището домакин на националния кръг или координатор;

24.3. отговаря за публикуване на резултатите на учениците от областния кръг на съответната олимпиада, съобразно подадените декларации за информираност и съгласие, на сайта на училището, а на сайта на РУО се предоставя линк към тях.

24.4. отговаря за заличаване от електронната страница на училището публикуваните резултати на учениците по т. 24.3., в деня на Националния кръг на съответната олимпиада.

25. Директорът на училището домакин определя квесторите, които не могат да бъдат специалисти по съответния учебен предмет, и осигурява размножаването на изпитните материали.

26. Учебното съдържание, върху което националните комисии определят темите и задачите, е в съответствие с регламента на всяка олимпиада.

27. Изпитните материали се изпращат по електронен път чрез електронни платформи от експертите по съответния учебен предмет в МОН един час преди началото на олимпиадата (с изключение на техническо чертане) на директора на институцията, определена за координатор на областния кръг на съответната олимпиада, който я препраща на училищата-домакини, ако има училища домакини. Изпитните материали по техническо чертане се предават чрез приемно-предавателен протокол от експерта в МОН, отговарящ за олимпиадата на упълномощено от началника на РУО експерт.

28. В срок от три работни дни след публикуване на резултатите на областния кръг, учениците могат да се запознаят с оценените си работи, в институцията, определена за координатор на областния кръг на съответната олимпиада.

29. Писмените работи са анонимни за всички класове/състезателни групи, за които се провежда национален кръг на олимпиадите, с изключение на олимпиадите по информатика, по информационни технологии и по гражданско образование.

30. Защитата на проектите по гражданско образование може да е публична, а по информатика и информационни технологии е публична.

31. Областната комисия за проверка и оценка на писмените работи на учениците изготвя:

31.1. Протокол № 1 за резултатите на учениците от класове/състезателни групи, за които не се провежда национален кръг;

31.2. Протокол № 2 за резултатите на учениците, които комисията не предлага за допускане до национален кръг на олимпиадата. Разсекретяването се извършва след получаване на протокола с окончателните оценки от арбитража на националната комисия. Протоколите № 1 и № 2 съдържат имената на учениците, училището, населеното място, областта, класа и числовия резултат (в точки, в оценка или в % от максималния резултат);

31.3. Протокол № 3 за резултатите на ученици, предложени за допускане до национален кръг. Протоколът се изготвя на хартиен носител и в електронен вид (Excel формат). В протокола се попълват фиктивните номера и резултатите на учениците, като писмените работи не са разсекретени. За олимпиадите по информатика, по информационни

технологии и по гражданско образование протоколът съдържа имената на учениците, училището, населеното място, областта, класа и резултатите.

32. Директорът на институцията, определена за координатор на областния кръг, в срок до 7 работни дни от състезателния ден (ако в регламента на олимпиадата не е посочен друг срок) изпраща, както следва:

32.1. на експерта по съответния учебен предмет в МОН справка (по образец) за броя на проверените и оценените писмени работи и копие на протокол № 3 (в електронен вид);

32.2. на началника на РУО – справка (по образец) за броя на проверените и оценените писмени работи и копие на протокол № 2 и протокол № 3 (в електронен вид);

32.3. на Национален STEM център към Министерство на образованието и науката – оригиналите на писмените работи и малките пликчета с данните на учениците за олимпиадите по всички учебни предмети, в които е предвидено засекретяване, оригиналите на предоставените му от областната комисия протокол № 3 (по образец от МОН) за резултатите на предложените ученици за допускане до национален кръг;

32.4. на институцията-домакин на националния кръг на съответната олимпиада – списък на учениците, които не са изразили съгласие по т. 11., получена от директорите на училищата, от които има предложени ученици.

33. Национален STEM център към Министерство на образованието и науката предоставя на съответната национална комисия писмените работи и малките пликчета с данните на учениците, предложени от областните комисии за допускане до участие в национален кръг на олимпиадата.

34. Арбитражите и окончателно оценени писмени работи на учениците, които не са допуснати до национален кръг, се разсекретяват от областната или националната комисия в съответствие с регламента на олимпиадата.

35. Оценките на учениците, които не са предложени от областната комисия за участие в националния кръг, както и оценките, определени от националната комисия след арбитража на писмените работи на учениците от областния кръг, предложени за участие в националния кръг, са окончателни и не подлежат на обжалване.

36. Когато индивидуалният резултат от дадена олимпиада може да се използва от ученик за класиране за места по държавния план-прием, той се изразява освен в брой точки и като процент от максималния брой точки и се вписва в протокола, ако регламентът на олимпиадата го изисква.

37. Писмените работи на учениците, участвали в областния кръг на дадена олимпиада, се съхраняват в училищата-координатори, а на учениците, предложени за допускане до национален кръг, и протоколите с предложенията от областните комисии, се съхраняват в Национален STEM център към Министерство на образованието и науката, ако в регламента на олимпиадата не е записано друго.

38. Контролът по провеждането на областния кръг се осъществява от директора на институцията, определена за координатор, от директорите на училищата-домакини и от началника на РУО.

39. Длъжностните лица, ангажирани с организирането и провеждането на областния кръг, удостоверяват с декларация отсъствието на обстоятелства, които биха довели до нарушаване на принципа за обективно оценяване и за неразпространение на информация, свързана с темите, задачите и тестовите въпроси, преди тяхното официално обявяване.

Раздел IV

ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА НАЦИОНАЛНИЯ КРЪГ НА УЧЕНИЧЕСКИТЕ ОЛИМПИАДИ

40. За провеждането на националния кръг на всяка олимпиада министърът на образованието и науката определя РУО за домакин на националния кръг на всяка олимпиада.

41. Началникът на регионалното управление на образованието, който е домакин на национален кръг на олимпиадата, определя със заповед училище или друга институция за домакин, комисия за организацията и провеждането на националния кръг на олимпиадата, квестори и други необходими технически лица, в зависимост от спецификата на всяка олимпиада.

42. Директорът на институцията-домакин на националния кръг на съответната олимпиада:

42.1. получава от институциите-координатори на областния кръг списък на учениците, които не са подали декларации за съгласие по т. 11.;

42.2. получава от съответната национална комисия списък на учениците, допуснати за участие в националния кръг на съответната олимпиада;

42.3. осигурява логистиката за провеждане на националния кръг съгласно регламента на всяка олимпиада.

43. Националният кръг на олимпиадите по информатика, лингвистика, астрономия, химия и опазване на околната среда, биология и здравно образование, география и икономика, гражданско образование, немски език, математика, информационни технологии, история и цивилизации и по физика се провежда в два дни съгласно регламента на съответната олимпиада.

44. Учебното съдържание, върху което се определят темите и задачите, е от учебното съдържание, придобито в процеса на обучение, в съответствие с регламента на всяка олимпиада.

45. Писмените работи по всички учебни предмети са анонимни.

46. Правилата за определяне на оценка отличен (6) на националния кръг са формулирани в регламента на съответната олимпиада.

47. Националните комисии изготвят отделен протокол за учениците от XII клас, които са получили оценка отличен (6) и следва да бъдат удостоени със званието „лауреат” на съответната олимпиада.

48. На учениците, получили оценка отличен (6) от националния кръг на олимпиадата и завършващи средно образование през настоящата учебна година, МОН издава документ, удостоверяващ статута им на лауреати на националната олимпиада съгласно чл. 33. и чл. 35. от Наредба № 8 от 11.08.2016 г. за информацията и документите в системата на предучилищното и училищното образование, във връзка с §2 от Наредбата за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България.

49. На учениците, получили оценка отличен (от 5,50 до 6) от националния кръг на олимпиадата и завършващи средно образование през настоящата учебна година, МОН издава служебна бележка, която да послужи за приемането им във висши училища при решение на съответното висше училище.

50. Учениците, класирани на първо, второ или трето място на националния кръг на олимпиадите, включени в раздел II на Програмата с мерки за закрила на деца с изявени дарби за съответната календарна година, придобиват право на стипендия при спазване на

изискванията на Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби.

51. На учениците, класирали се на първо, второ и трето място от националните кръгове на олимпиадите по български език и литература, по математика и/или на олимпиадата по допълнителен учебен предмет за ученици в VII клас, МОН издава документ с максимален резултат, който им дава право за участие в класирането по Наредба № 10 от 2016 г. за организацията на дейностите в училищното образование вместо резултата от национално външно оценяване.

52. Оценката от националния кръг е окончателна и не подлежи на обжалване.

53. Документите по т. 48., т. 49. и т. 51. се получават лично от ученика или от упълномощено от него лице, от служителите на фронт-офиса на МОН.

54. Класираните на първо, второ и трето място на националния кръг на олимпиадите получават грамота от МОН.

55. Учениците, участвали на национален кръг на олимпиадите, получават грамота за участие, подписана от председателя на съответната национална комисия.

56. Писмените работи на учениците от националния кръг на олимпиадите се съхраняват до края на учебната година от институцията, която ги провежда, ако в регламента на олимпиадата не е записано друго.

Раздел V

ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ И НА БАЛКАНСКИТЕ ОЛИМПИАДИ

57. При домакинство на България на международна или балканска олимпиада се определят:

57.1. организационният комитет и съорганизаторите с конкретните отговорности;

57.2. националните отбори от състезатели и ръководители се определят при условията и по реда, установени в регламента на съответната олимпиада и се утвърждават със заповед на министъра на образованието и науката.

58. Разширените национални отбори, които ще се подготвят за участие в международните олимпиади, се определят от националните комисии по съответните учебни предмети и включват:

58.1. по математика, информатика, философия, лингвистика – класираните на първите 12 места от националния кръг на олимпиадата и при условията и по реда, установени в регламента на съответната олимпиада;

58.2. по информационни технологии, физика, химия и опазване на околната среда и биология и здравно образование – класираните на първите 10 места от националния кръг на олимпиадата;

58.3. по география и икономика и по астрономия – при условията и по реда, установени в регламента на олимпиадата;

58.4. по немски език – двама участници, излъчени от олимпиада, организирана в партньорство с Гьоте – институт;

58.5. по френски език – шест участници, класирани на първите три места за X и XI клас/XI и XII клас на националния кръг на олимпиадата;

58.6. когато България е домакин на международна или на балканска олимпиада се допуска разширен отбор от 16 ученици.

59. Подготовката на разширените национални отбори за участие в международните олимпиади се извършва от националните комисии съгласно регламента на съответната олимпиада.

60. Окончателният състав на националните отбори от състезатели и ръководители се определя при условията и по реда, установени в регламента на съответната олимпиада и се утвърждава със заповед на министъра на образованието и науката.

61. Допълнително изискване за участие в националния отбор по информационни технологии и по география и икономика (по изискване на Международния географски съюз) е владеенето на английски език, по философия – владеенето на един от следните езици: френски, немски или английски език.

62. Националният отбор участва в международната олимпиада след получена покана от страната домакин и при условията на регламента на международната олимпиада.

63. Ръководители и наблюдатели в съставите на националните отбори може да бъдат председателите и членовете на националните комисии, преподаватели и научни работници, участвали в подготовката на отборите, и експертите от МОН.

Раздел VI

ФИНАНСИРАНЕ НА ОЛИМПИАДИТЕ

64. Министерството на образованието и науката финансира в рамките на утвърдения бюджет за съответната година следните дейности:

64.1. изготвяне на темите и задачите за областния и за националния кръг на олимпиадите, критериите за оценяване на проектите и уеб базираната им регистрация;

64.2. оценяване на писмените работи и проектите от проверителите на областния кръг на олимпиадите;

64.3. арбитражиране и окончателно оценяване от националните комисии на писмените работи и на проектите от областния кръг за допускане до участие в националния кръг на олимпиадите;

64.4. оценяване на писмените работи и на проектите в националния кръг на олимпиадите и арбитраж на национален кръг;

64.5. пътните, дневните и квартирните разходи на националните комисии – за националния кръг;

64.6. материалите за изработване на детайли, помощните материали, химикали и лабораторно оборудване за практическа работа и канцеларските материали за националния кръг на олимпиадите;

64.7. дежурството на квесторите, лаборантите и администраторите на компютърната мрежа на националния кръг;

64.8. дежурството на четците на областния и/или на националните кръгове на олимпиадите по български език и литература, по английски език, по италиански и по руски език, както и на техническите лица, обработващи резултатите при провеждане на националния кръг на всички олимпиади;

64.9. наградите на учениците с отлична оценка от националния кръг;

64.10. обезпечаване административните разходи на училищата-координатори или домакини на областния и на националния кръг на всяка олимпиада;

64.11. храната за участниците и за ръководителите на разширените национални отбори, както и нощувките на тези от тях, които не са от София, по време на подготовката

им и подбора за международните и балкански олимпиади в Национален STEM център за подготовка на олимпийци към МОН;

64.12. изцяло или част от пътните и визовите разходи, летищните такси, застраховките и таксите за правоучастие на отборите за участието им в международните олимпиади;

64.13. изцяло или част от научното и техническото обезпечаване, наградите и пълния пансион на учениците и техните ръководители, които са официални представители на страните участници на международна или Балканска олимпиада, на която Република България е домакин.

64.14. изцяло или част от научното и техническото обезпечаване, пълния пансион на учениците от националния отбор и техните ръководители, когато международната/балканската олимпиада или състезание се провежда неприсъствено в страната домакин.

65. Средствата, предвидени в план-сметките на олимпиадите, може да се преразпределят за възникнали потребности, свързани с нормалното провеждане на съответната олимпиада с цел осигуряване на еднакви условия за участниците.

66. Допълнителни финансови средства за дейностите по организиране и провеждане на олимпиадите може да се осигуряват от общини, министерства, юридически лица с нестопанска цел и от други лица и организации, а за международните или балканските олимпиади, на които Република България е домакин, тези средства може да са и от такси за участие на страните участнички, които не са официални членове на организационните комитети на тези олимпиади.

Раздел VII

ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОЛИМПИАДИТЕ

67. Резултатите на учениците от общинския кръг на всяка олимпиада се публикуват на сайта на училището, в което се обучават съобразно подадените декларации за информираност и съгласие и стоят до датата на провеждане на областния кръг, след което се заличават. Отговорността за заличаването е на директора на съответната институция.

68. Окончателните резултати на учениците от областния кръг се публикуват на електронната страница на институцията – координатор, а на официалната страница на регионалното управление на образованието се предоставя информация за мястото на публикуване на резултатите от всяка олимпиада (линк към публикуваните резултати).

68.1. Протоколите с окончателните резултати се заличават от електронната страница на институцията – координатор в деня на провеждане на Националния кръг. Отговорността за заличаването е на директора/ръководителя на съответната институция.

69. На електронната страница на МОН се публикува регламентът на всяка олимпиада, списъкът на учениците, допуснати до национален кръг и резултатите на учениците, участвали в националния кръг.

70. Публикуваните лични данни и резултати на учениците, участвали в Националния кръг на олимпиадите, се заличават от електронната страница на Министерството на образованието и науката с приключване на учебната година.

71. Ръководителите на националните отбори предоставят на експертите в МОН информация за представянето на учениците в международните олимпиади, която се публикува на електронната страница на МОН.

72. Популяризирането на резултатите от олимпиадите се извършва съгласно регламента на всяка олимпиада в съответствие с нормативната уредба в областта на защитата на личните данни и препоръките на Комисията за защита на личните данни.

73. Правото на изтриване на публикувани лични данни, за които първоначално е декларирано съгласие по т. 11., се упражнява от ученика, в случай че има навършени 16 години, или съответно от родител/настойника/попечителя, носещ родителска отговорност за ученика, или от упълномощено лице, чрез писмено подаване на искане до директора на училището, пред когото съгласието е декларирано. Директорът на училището своевременно информира директора на училището координатор на областния кръг и/или експерта по съответния учебен предмет в МОН за предприемане на действия по изтриване или съответно анонимизиране на публикуваните лични данни, съгласно т. 12.1. на съответното лице.

Глава втора **НАЦИОНАЛНИ СЪСТЕЗАНИЯ**

Раздел I **ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

74. Национални състезания се провеждат в съответствие с утвърдените от министъра на образованието и науката графици за провеждане на ученическите олимпиади и национални състезания в държавните, в общинските, в частните училища и в чуждестранните училища на територията на Република България.

75. Ново състезание, различно от посочените в т. 74., може да се включи при изпълнение на следните изисквания:

75.1. да няма друго със същото съдържание в графика на МОН;

75.2. да включва ученици от 20 региона.

76. Националните състезания се провеждат с цел:

76.1. предоставяне на възможност за творческа изява на ученици със задълбочени знания и придобити практически умения чрез участие в едно или няколко състезания;

76.2. осигуряване на условия за реализация на постиженията на ученици и учители и популяризиране на постигнатите резултати;

76.3. предоставяне на възможност на регионите в страната да сравняват постиженията си в областта на обучението по отделните учебни предмети.

77. В националните състезания имат право да участват всички ученици, които се обучават в дневна, самостоятелна или индивидуална форма на обучение в български общински, държавни и частни училища, както и училищата на територията на Република България към чуждестранните посолства.

78. За организиране и провеждане на националните състезания не се допуска събиране на такса за участие от учениците.

79. Министърът на образованието и науката със заповед:

79.1. утвърждава график за провеждане на националните състезания – ежегодно преди началото на учебната година;

79.2. определя състава на националните комисии, в които може да се включват представители на академичната общност на висшите училища и институтите на БАН, представители на професионални сдружения, експерти, учители, студенти.

80. Националните състезания се организират от МОН съвместно с висши училища, с БАН, със Съюза на математиците в България, със Съюза на физиците в България, със Съюза на химиците в България, със Съюза на българските биолози и с други организации.

81. Националните комисии:

81.1. разработват регламент на състезанията и го представят на експерта по съответния учебен предмет в МОН, подписан от председателя на комисията, не по-късно от 15 работни дни след издаване на заповедите за определяне състава на комисииите;

81.2. съставят задачите за състезанията;

81.3. съставят системата за оценяване;

81.4. проверяват писмените работи и проектите на учениците, освен ако в регламента на състезанието не е записано друго;

81.5. изготвят протокол за класирането на участниците, освен ако в регламента на състезанието не е определено оценяването и класирането на участниците да се извършва от областни комисии.

82. Членовете на националните комисии не предоставят обучение на ученици за участие в състезания срещу заплащане, ако то е от името и за сметка на учениците, включително и със средства на училищното настоятелство. Те декларират отсъствието на обстоятелства, които биха довели до нарушаване на принципа за обективно оценяване и за неразпространение на информация, свързана с темите, задачите и тестовите въпроси, преди тяхното официално обявяване, като подават в МОН декларация по образец, която се прилага към проекта на заповед на министъра за определяне състава на националната комисия за всяко състезание.

83. При необходимост се въвеждат квоти за участие по региони, които се определят в регламентите на съответните състезания.

Раздел II

ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА НАЦИОНАЛНИТЕ СЪСТЕЗАНИЯ

84. Началникът на РУО определя със заповед училище или друга институция за домакин на националното състезание (ако такова не е определено в заповед на министъра на образованието и науката), квесторите, които не са специалисти по съответния учебен предмет и менторите, а ако състезанието има и областен кръг – и комисия за проверка и оценка на писмените работи на учениците. Общинския кръг на национално състезание, ако има такъв кръг, се организира и провежда съгласно Раздел II на Глава Първа от Правилата.

85. Директорът на институцията, определена за домакин на националния/областния кръг на съответното състезание:

85.1. назначава комисия за организация и провеждане на състезанието и комисия за засекретяване и разсекретяване. Заповедите се издават не по-късно от 7 работни дни преди датата на провеждане на състезанието;

85.2. осигурява логистиката, включително подписването на граждански договори и изплащане на възнагражденията на служебно ангажираните лица за провеждане на състезанието съгласно регламента;

85.3. по решение на директора на съответното училище общинския кръг на националното състезание, ако има такъв кръг, за който подготовката на изпитните материали за съответните възрастови групи се осъществява от училищната комисия, при липса на друга възможност се провежда от разстояние в електронна среда при осигурени технически и

технологични условия, като се гарантира равнопоставеност и обективност на работата на участващите ученици.

85.4. отговаря за публикуване на резултатите на учениците от финалния (националния/областния) кръг на съответното състезание на сайта на институцията.

85.5. отговаря за заличаване от сайта на институцията публикуваните протоколи с резултатите от финалния (националния/областния) кръг на състезанието в края на учебната година.

86. За участието си във всяко състезание ученикът, в случай че има навършени 16 години, или съответно родителят/настойникът/попечителят, носещ родителска отговорност за ученика, предварително подава до директора на училището, в което се обучава, декларация за информираност и съгласие (по образец) за съгласия за публикуване на:

86.1. резултатите на ученика и личните му данни (трите имена на ученика, училище, клас, населено място);

86.2. снимки и/или видео с негово участие за целите и за популяризирането на събитието.

87. При липса на изрично изразено съгласие:

87.1. по т. 86.1. – резултатите на съответния ученик от кръговете на състезанието се обявяват публично с фиктивен номер вместо имената на ученика;

87.2. по т. 86.2. – се предоставя възможност, същите да не бъдат включени в снимковия материал.

88. Фиктивният номер по т. 87.1. се предоставя на ученика в училището, в което той се обучава. Училището-координатор на областния кръг и училището-домакин на националния кръг на състезанието предоставят информация за генерираните фиктивни номера на участвалите ученици, чиито резултати се обявяват в съответствие с т. 87.1., на съответните училища, в които те се обучават

89. Ученици със специални образователни потребности участват в състезанията след становище на екипа за подкрепа на личностното развитие, като се допуска удължаване на времето за работа до 2 часа. Когато това изисква изготвянето на съответни материали, директорът на училището уведомява съответния експерт в МОН до 5 работни дни преди провеждането на областния и на националния кръг на състезанието.

90. Директорът на училището, в което се обучава участника в състезанието, изпраща списъка на учениците, които не са изразили съгласие по т. 86. до директора на училището-домакин на националния/областния кръг на състезанието.

91. Учениците, класирани на първо, на второ или на трето място на националния кръг на състезанията, включени в раздел II на Програмата с мерки за закрила на деца с изявени дарби за съответната календарна година, придобиват право на стипендия при спазване на изискванията на Наредбата за условията и реда за осъществяване на закрила на деца с изявени дарби.

92. Писмените работи от националните състезания се съхраняват до края на учебната година от институцията, която ги провежда, освен ако в регламента на състезанието не е записано друго.

93. Когато индивидуалният резултат от дадено състезание може да се използва от ученик за класиране за места по държавния план-прием, той се изразява освен в брой точки и като процент от максималния брой точки и се вписва в протокола съгласно регламента на всяко състезание.

94. Координацията на дейностите на национално ниво на всяка национална комисия се осъществява от експертите в МОН по съответните учебни предмети.

Раздел III

ФИНАНСИРАНЕ НА СЪСТЕЗАНИЯТА

95. Министерството на образованието и науката осигурява финансово:

95.1. изработването на темите за отделните състезания, вкл. на практическите тестове по безопасност на движението по пътищата, обработката на звуковите файлове за състезанието по музика, хореография, както и изготвянето на критериите за оценяване от националните комисии;

95.2. оценяването на писмените работи, на практическите тестове по безопасност на движението по пътищата и на проектите от националните комисии и/или областните комисии;

95.3. дежурството на квесторите/менторите при провеждане на националния кръг на всички състезания;

95.4. дежурството на четците на областния и националния кръг на състезанията по чужди езици, дежурство на музикалните оформители на областния и националния кръг на състезанието по музика, по хореография, здравно осигуряване на областния и на националния кръг по безопасност на движението по пътищата и по хореография, както и на информатиците, обработващи резултатите при провеждане на националния кръг на всички състезания, канцеларски материали;

95.5. наградите на учениците с отлична оценка от националния кръг;

95.6. командировъчните разходи за националните комисии при провеждане на състезанието;

95.7. обезпечаване административните разходи на училищата, определени за провеждането на всяко състезание;

95.8. изцяло или част от пътните и визовите разходи, летищните такси, застраховките и таксите за правоучастие на отборите за участието им в международните състезания;

95.9. изцяло или част от научното и техническото обезпечаване, наградите и пълния пансион на учениците и техните ръководители, които са официални представители на страните участници на международно или балканско състезание, на което Република България е домакин.

95.10. изцяло или част от научното и техническото обезпечаване, пълния пансион на учениците от националния отбор и техните ръководители, когато международното/балканското състезание се провежда неприсъствено в страната домакин при извънредни ситуации.

96. За организиране и провеждане на националните състезания не се допуска събиране на такса за участие от учениците.

97. Допълнителни финансови средства за дейностите по организиране и провеждане на националните състезания или международни/балкански състезания, на които Република България е домакин може да се осигуряват от общини, от министерства, от юридически лица с нестопанска цел и от други лица и организации, както и от такси – правоучастия от страните участнички в международните/балканските състезания, на които Република България е домакин.

Раздел IV

ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАЦИОНАЛНИТЕ И МЕЖДУНАРОДНИТЕ СЪСТЕЗАНИЯ

98. Популяризирането на резултатите от националните и от международните състезания се извършва съгласно регламента на всяко състезание в съответствие с нормативната уредба в областта на защитата на личните данни и препоръките на Комисията за защита на личните данни.

99. Публикуваните, съобразно подадените декларации за информираност и съгласие, лични данни и резултати на учениците, свързани с провеждането на състезанията, се заличават с приключване на учебната година.

100. Дирекция „Връзки с обществеността и протокол“ на Министерството на образованието и науката публикува на електронната страница на МОН регламента за всяко състезание и информация за представянето на участниците, съобразно подадените декларации за информираност и съгласие, свързани с провеждането на състезанията, и я заличава с приключване на учебната година.

101. Ръководителите на националните отбори предоставят на експертите в МОН информация за представянето на учениците в международните състезания, която се публикува на електронната страница на МОН.

102. Правото на изтриване на публикувани лични данни, за които първоначално е декларирано съгласие по т. 86, се упражнява от ученикът, в случай че има навършени 16 години, или съответно от родителят/настойникът/попечителят, носещ родителска отговорност за ученика, или от упълномощено лице, чрез писмено подаване на искане до директора на училището, пред когото съгласието е декларирано. Директорът на училището своевременно информира директора на училището-координатор на областния кръг и/или експерта по съответния учебен предмет в МОН за предприемане на действия по изтриване или съответно анонимизиране на публикуваните лични данни, съгласно т. 87.1. на съответното лице.

Глава трета

НАЦИОНАЛНИ СЪСТЕЗАНИЯ ПО ПРОФЕСИИ

Раздел I

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

103. Целите на националните състезания по професии са:

103.1. да се предостави възможност на учениците за творческа изява на придобити знания, умения и компетентности по усвояваните професии;

103.2. да се мотивират участниците за постигане на по-високи резултати и усъвършенстване на практическите умения в реална работна среда;

103.3. да се демонстрират постижения и готовност за упражняване на усвоената професия, прилагане на творчество и решаване на практически задания в конкретна ситуация;

103.4. да се стимулира реализирането на контакти и партньорство между ученици и учители от професионални гимназии от съответното професионално направление в различни региони от страната, както и от други Европейски страни за популяризиране и утвърждаване на положителни практики в осъществяването на професионалното образование и обучение;

103.5. да се приобщават социалните партньори към проблемите на професионалното образование и обучение за оказване на реална подкрепа в популяризиране възможностите на учениците за реализация в конкретни предприятия, отпускане на стипендии на обучаващите и сключване на договори със завършващите;

103.6. да се мотивира участието на учениците в осъществяване на междуучилищно сътрудничество, съревнование и изява на професионално-личностни качества: комуникативност, трудова дисциплина, работа в екип, професионална етика;

103.7. да се обогатява материално-техническата база на професионалните гимназии като предпоставка за осигуряване на желана учебна среда и качество на професионалното образование.

104. В състезанията по професии могат да участват професионалните гимназии и паралелки в средни училища и в гимназии в страната, осъществяващи прием и обучение по професиите от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6., ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение чрез:

104.1. училищни отбори или индивидуални състезатели – ученици от съответните паралелки;

104.2. ръководители на училищните отбори или на индивидуалните състезатели – учители по професионална подготовка;

104.3. директори/помощник-директори на училища.

105. Формат на състезанията:

105.1. учебното съдържание е от задължителната професионална подготовка за професиите от съответното професионално направление;

105.2. състезанията включват:

105.2.1. теоретично приложение на формираните в процеса на обучението знания и компетентности (теоретични тестове със структуриран и със свободен отговор, разработване на теми, на идейни проекти, решаване на казуси и/или задачи и др.);

105.2.2. демонстриране на формираните в процеса на обучение знания, умения и компетентности, специфични за всяка професия, съобразно регламентите на състезанията.

106. Състезанията предоставят възможност за:

106.1. работа на учениците с най-новите материали, машини, съоръжения, апаратура, инвентар, инструменти, фирмена документация, продукти и използване на модерни технологии на предприятията – партньори, които налагат на българската икономика европейски облик; екипно и/или индивидуално представяне на участниците, с отговорност за цялостно изпълнение на задачите в състезателните задания, казуси или дисциплини на реални работни места;

106.2. публичност и външна оценка на резултатите на учениците – изложби, ревюта, презентации, учебно-тренировъчни фирми, борси, банки, дефилета, паради, базари, панаири, изложения и др.

107. Със заповед на министъра на образованието и науката се утвърждава график за провеждане на националните състезания по професии и РУО или училища за домакини.

Раздел II

ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА СЪСТЕЗАНИЯТА ПО ПРОФЕСИИ

108. Организатори на състезанията:

108.1. Министерството на образованието и науката, дирекция „Професионално образование и обучение” (ПОО), Центърът на учебно-тренировъчните фирми, регионалните управления на образованието и училища.

108.2. Партньори – национално представените организации на работодателите, както и техните регионални и браншови структури; фирми и предприятия; организации на работниците и служителите, висши училища, неправителствени организации, териториалните органи на изпълнителната администрация, други отговорни и заинтересовани институции и общественици; предприятия, банки или други институции, с които училищата са в традиционни договорни отношения, бизнесмени, предприемачи, печатни и електронни медии, училищни настоятелства и др.

109. В зависимост от броя на училищата, в които се провежда обучение по професиите от професионалното направление, от броя на паралелките/учениците или други специфични за професията признаци, състезанията могат да бъдат организирани в следните кръгове:

109.1. училищен кръг – включват се в годишния план за дейностите на училището и класираните на първите места състезатели формират училищния отбор или участват на следващия етап като индивидуални участници;

109.2. регионален кръг – на регионален принцип между училищните отбори (или индивидуалните участници), класирани от училищния кръг;

109.3. национален кръг – между училищните отбори (или индивидуалните участници), класирани от регионалния кръг (училищния кръг);

109.4. международни кръг на състезания по професии, за които се организират такива – между национални отбори (или индивидуалните участници).

110. Всеки етап на състезание завършва с обявяване и награждаване на отборните и/или индивидуалните победители.

111. Общи изисквания за всички кръгове на състезанията:

111.1. осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на съответните работни места – извършване на инструктажи преди началото на състезанията, за които всеки участник (ученик, ръководител, член и председател на комисия) лично се подписва в инструктажните книги;

111.2. осигуряване с необходимите знаци, противопожарни и обезопасителни средства и оборудване на работните места с аптечка;

111.3. осигуряване присъствието на медицинско лице за оказване на медицинска (долекарска) помощ при необходимост, а според спецификата на състезанието – и на специализирани органи (МВР и др.);

111.4 участие на учениците в състезанието с работни облекла, лични предпазни средства и специфични пособия съобразно регламентите на състезанията;

111.5. за участието си във всяко състезание ученикът, в случай че има навършени 16 години, или съответно родителят/настойникът/попечителят, носещ родителска отговорност за ученика, предварително подава декларации за информираност и съгласие (по образец) за публикуване на:

111.5.1. резултатите на ученика и личните му данни (трите имена на ученика, училище, клас, населено място);

111.5.2. снимки и/или видео с негово участие за целите и за популяризирането на събитието.

111.6. при липса на изрично изразено съгласие по т. 111.5., горепосочените данни и резултати от състезанието се обявяват публично с идентификационен код;

111.7. ученикът, в случай че има навършени 16 години, или съответно родителят/настойникът/попечителят, носещ родителска отговорност за ученика, има право да оттегли дадените съгласия за оповестяване на резултати и на лични данни или снимки/видео чрез писмено заявление до администратора на лични данни;

111.8. по време на състезанието не се допускат учители специалисти, а само оценители. На разположение е специалист, който има задължението да отстранява възникнали повреди по съоръженията или други непредвидени обстоятелства.

112. Директорът на училището-домакин:

112.1. назначава със заповед комисия за организиране и провеждане на училищния, регионалния или националния кръг на състезанието и комисия за оценяване постиженията на учениците (жури, съдийска комисия, оценители);

112.2. осигурява здравословни и безопасни условия на работните места за провеждане на състезанието и специалист(и) за отстраняване на възникнали технически повреди по инструментариума, техниката, съоръженията или при други непредвидени обстоятелства;

112.3. утвърждава състезателните материали (тестове, задания, оценъчни карти, протоколи и т.н.), информационните и рекламните материали.

112.4. По решение на директора на училищните кръгове на националните състезания по професии, за които подготовката на изпитните материали за съответните възрастови групи се осъществява от училищни комисии, при липса на друга възможност се провеждат от разстояние в електронна среда при осигурени технически и технологични условия, като се гарантира равнопоставеност и обективност на работата на участващите ученици.

113. Комисията за организиране и провеждане на училищния, регионалния или националния кръг на състезанието:

113.1. разработва проект на оперативен план, работна програма, сценарий, правила, регламент и др. за провеждане на състезанието;

113.2. отговаря за организационно-техническото и материалното осигуряване на съответното състезание – контакти, работни места и оборудването им, техническа и технологична документация, състезателни материали и т.н.

114. Комисията по оценяване на постиженията на учениците на съответния кръг:

114.1. Включва в състава си специалисти от съответното професионално направление, представители на работодателите и на работниците и служителите, преподаватели във висши училища, учители с дългогодишен професионален опит и доказани постижения, изявени майстори в професията и др. За председатели и членове на комисиите за регионален и национален кръг се определят представители на регионалната или националната структура на браншовата камара, асоциация или друго сдружение на работодателите и работниците по съответното за състезанието направление или на големи предприятия, фирми, кооперации и др. от региона;

114.2. определя и обявява реда и начина за оценяване (критерии, показатели, качествени и количествени оценки); гарантира равнопоставеност на всички индивидуални участници и/или отбори;

114.3. наблюдава за правилното и безопасно провеждане на състезанието – спазване на технологичните изисквания за решаване/изпълнение на теоретичните и практическите задания, тестове, казуси, задачи, проекти и др.;

114.4. оценява постиженията на учениците-състезатели;

114.5. разработва условия за отборно и/или индивидуално класиране;

114.6. съставя протокол за резултатите от състезанието и класирането на участниците;

114.7. за всяко нарушение на установения ред за провеждане на състезанието комисията санкционира състезателя с отнемане на точки. При груби нарушения състезателят може да бъде отстранен от участие. Начинът и редът за санкциониране се съобщават преди състезанието от комисията по провеждането му;

114.8. определя национални отбори или индивидуални състезатели за участие в международни състезания по професии, в случай на наличието на такива и отправена покана за участие.

115. Експертите по съответните професионални направления в МОН участват в разработването на регламентите на състезанията, в оценяването постижението на учениците на съответните етапи от състезанията и координират работата на комисиите.

116. РУО съдействат, координират и контролират дейностите по организирането, провеждането и финансирането на училищния, регионалния и/или националния кръг.

117. Система за оценяване – правила и критерии:

117.1. за училищен кръг – определя се от комисията, назначена със заповед на директора;

117.2. за регионален кръг – определя се от комисията за организиране и провеждане на регионалното състезание, назначена със заповед на директора на училището-домакин;

117.3. за национален кръг – определя се от националната комисия за организиране и провеждане на националното състезание, назначена със заповед на директора на училището-домакин;

117.4. комисиите за изготвяне на състезателните задания разработват съответните критерии и показатели за оценяване.

118. Примерни критерии и показатели за оценяване постиженията на учениците:

118.1. Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда:

118.1.1. този критерий може да има качествено или количествено изражение. Ако ученик по време на състезанието създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, състезанието се прекратява и на състезателя (отбора) не се определят точки;

118.1.2. правилен избор и използване на лични предпазни средства;

118.1.3. правилна употреба по безопасен начин на предметите и средствата на труда;

118.1.4. спазване изискванията за пожарна и аварийна безопасност;

118.1.5. разпознаване на опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, дефиниране и спазване предписания за своевременна реакция;

118.1.6. спазване изискванията за опазване на околната среда, свързани с възложената работа, включително почистване на работното място.

118.2. Ефективна организация на работното място и правилен подбор на материали, инструменти, изделия, консумативи, апаратура и друга техника съобразно конкретното задание:

118.2.1. правилен избор на необходимата диагностична измервателна техника;

118.2.2. правилен избор и поддръжане на необходимите инструменти, приспособления, апарати, уреди, приспособления и стендове, осигуряващи точно спазване на технологичните операции;

118.2.3. правилен избор и целесъобразно използване на необходимите заготовки, суровини, консумативи, полуфабрикати, материали и/или резервни части по вид, качество и количество.

118.3. Познаване и спазване изискванията на нормативната уредба – правилници, наредби, инструкции, предписания и др., свързани със състезателните задания.

118.4. Спазване технологичната последователност на операциите според заданието:

118.4.1. самостоятелно определяне вида и технологичната последователност на операциите;

118.4.2. спазване технологичната последователност на операциите.

118.5. Качество на изпълнението на заданията:

118.5.1. точност при работа с измервателни инструменти или апаратура и отчитане на измерваните величини;

118.5.2. правилно определяне техническото състояние на детайлите и вземане на решение за ремонтно-възстановителни операции;

118.5.3. точност при извършване на операциите;

118.5.4. изпълнение на заданието в определения срок и др.

118.6. Самоконтрол и самопроверка:

118.6.1. самостоятелно осъществяване на операционен контрол – оценяване на резултатите, вземане на решение и отстраняване на грешките;

118.6.2. оптимален разчет на времето за изпълнение.

118.7. Творчество, оригиналност, атрактивност, креативност, сложност.

118.8. Презентиране на работата (изделието, проекта) и др.

119. Ресурсно осигуряване:

119.1. Професионалните гимназии осигуряват:

119.1.1. училищни отбори от ученици – състезатели и ръководителите им;

119.1.2. оборудвани кабинети, работилници, лаборатории, зали или работни площадки за изпълнение на заданията;

119.1.3. участие на социалните партньори;

119.1.4. отразяване на събитието.

119.2. Партньорите (предприятия, браншови организации, ВУЗ, медии и др.) осигуряват:

119.2.1. реални работни места, техника, материали, уреди, апарати, инструменти, консумативи, технологична документация, програмни продукти, работно облекло и др.;

119.2.2. фирмени рекламни и информационни материали;

119.2.3. участие в комисиите за оценяване на постиженията на учениците.

Раздел III

ФИНАНСИРАНЕ И ОТЧИТАНЕ НА СЪСТЕЗАНИЯТА ПО ПРОФЕСИИ

120. Министерството на образованието и науката осигурява финансово:

120.1. командировъчни разходи (пътни, дневни и квартирни) – на учениците от страната, класирани за участие в регионалния и/или националния кръг от състезанията;

120.2. материално и техническо осигуряване на организацията и провеждането на състезанията:

120.3. технически съоръжения, машини, апарати, уреди, инструменти;

120.4. материали, заготовки, консумативи, полуфабрикати и др.;

120.5. канцеларски материали и размножаване на състезателни материали

120.6. наем зали, музикално оформление, осветление, водещи, украса и др.;

120.7. Изготвянето на темите за регионалния и националния кръг на отделните състезания по професии и критериите за оценяване от националните комисии;

120.8. Оценяването на писмените работи, проектите, изделията и др. от областните или националните комисии;

120.9. Дежурството на квесторите/менторите при провеждане на регионален или национален кръг на всяко състезание;

120.10. командировъчни разходи за националните комисии при провеждане на състезанието;

120.11. информация и реклама – в електронни и/или печатни медии (национални и регионални), информационни и рекламни материали;

120.12. награден фонд на отборните и индивидуалните победители от националния кръг;

120.13. обезпечаване административните разходи на училищата, определени за провеждането на всяко състезание;

120.14. необходими финансови средства за: членски внос, такси, участие на техническия делегат в задължителните срещи на „Комитета за развитие на състезанията“ към World Skills Europe и участие на национален отбор в международните състезания World Skills Europe.

120.15. изцяло или част от пътните и визовите разходи, летищните такси, застраховките и таксите за правоучастие на отборите за участието им в международните състезания по професиите.

121. Финансовите средства за дейностите по организиране и провеждане на състезанията, с изключение на средствата по т. 5.3, може да се осигуряват от отраслови министерства, общини, агенции и ведомства, юридически лица с нестопанска цел, организации на работодателите, организации на работниците и служителите, висши училища, сродни обучаващи организации – центрове, клубове, школи и др.

122. Финансовите средства може да се разпределят за отделните кръгове на състезанията:

122.1. училищен кръг – от директорите на училищата, в които се изучават съответните професии, по които се организира и провежда състезанието, въз основа на броя на участващите ученици и в рамките на одобрените средства по бюджета на училището;

122.2. регионален кръг – чрез завишаване лимита на училищата, определени за домакини, в които се изучават съответните професии, по които се организира и провежда

състезанието, въз основа на броя на учениците-състезатели от училищните отбори и одобрена план-сметка;

122.3. национален кръг – чрез завишаване лимита на училището, определено за домакин, в което се изучават съответните професии, по които се организира и провежда състезанието, и на Центъра на учебно-тренировъчните фирми за провеждането на „Международен панаир на учебно-тренировъчните фирми „ТФ ФЕСТ – Млад предприемач“, въз основа на броя на учениците – състезатели от училищните отбори и одобрена план-сметка.

122.4. международни състезания WorldSkills Europe – чрез завишаване лимита на Центъра на учебно-тренировъчните фирми в професионалните гимназии и средните училища с професионални паралелки въз основа на одобрена план-сметка.

122.5. международни състезания по професии – съгласно одобрена план-сметка за състезанията.

123. В случай че училище не заяви участието си, определените за него средства се преразпределят за финансиране на дейностите за съответното състезание.

124. Средствата, предвидени в план-сметките на състезанията, може да се преразпределят за възникнали потребности, свързани с нормалното провеждане на съответното състезание с цел осигуряване на еднакви условия за участниците.

125. Неусвоените финансови средства, предвидени за дейностите по организирането и провеждането на състезанията по професии от регионалния кръг, може да се преразпределят за осигуряване нормалното провеждане на състезанието от националния кръг или за състезания от друго професионално направление, или за международни състезания WorldSkills Europe.

126. Отчитане на резултатите:

126.1. Директорите на професионалните гимназии и училища изготвят и представят:

126.1.1. в РУО – доклад за проведения училищен кръг на състезанията в тридневен срок от провеждането им;

126.1.2. в дирекция ПОО на МОН – материали в електронен вид за проведеното състезание (клипове, презентации, снимки, информация за участниците – брой, училища, учениците – състезатели и постиженията им, учителите – ръководители и участващи в професионалната им подготовка, класиране, награди, партньори, спонсори и др.).

127. Дирекция „Професионално образование и обучение“ изготвя и представя на министъра на образованието и науката доклад за проведените състезания по професионални направления и за резултатите от тях.

Раздел IV

ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАЦИОНАЛНИТЕ И МЕЖДУНАРОДНИТЕ СЪСТЕЗАНИЯ ПО ПРОФЕСИИ

Популяризирането на резултатите от националните и от международните състезания по професии се извършва съгласно регламента на всяко състезание в съответствие с нормативната уредба в областта на защитата на личните данни и препоръките на Комисията за защита на личните данни.

128. Публикуваните, съобразно подадените декларации за информираност и съгласие, лични данни и резултати на учениците, свързани с провеждането на състезанията, се

заличават с приключване на учебната година. Отговорността за заличаването е на директора/ръководителя на съответната институция.

129. Дирекция „Връзки с обществеността и протокол“ на Министерството на образованието и науката публикува на електронната страница на МОН регламента за всяко състезание и информация за представянето на участниците, съобразно подадените декларации за информираност и съгласие, свързани с провеждането на състезанията, и я заличава с приключване на учебната година.

129.1. Информация за представянето на участниците и протичането на всяко регионално и национално състезание се публикува на интернет страницата на училището домакин и на училището, в което се обучават участниците, като същите са публични до края на учебната година. Отговорността за заличаването на информацията е на директора/ръководителя на съответната институция, на чиято електронна страница са публикувани данните.

130. Ръководителите на националните отбори предоставят на експертите в МОН информация за представянето на учениците в международните състезания, която се публикува на електронната страница на МОН.

131. Правото на изтриване на публикувани лични данни, за които първоначално е декларирано съгласие по т. 111.5., се упражнява от ученика, в случай че има навършени 16 години, или съответно от родителя/настойника/попечителя, носещ родителска отговорност за ученика, или от упълномощено лице, чрез писмено подаване на искане до директора на училището, пред когото съгласието е декларирано. Директорът на училището своевременно информира директора на училището-координатор на областния кръг и/или експерта, отговарящ за даденото състезание по професия в МОН за предприемане на действия по изтриване или съответно анонимизиране на публикуваните лични данни, съгласно т. 111.6. на съответното лице.